

# Artikel

## Deskundigen onder druk

Wat te doen als de grenzen van ethiek en professionele communicatie worden overschreden?

Mr. A.T. Dalen Gilhuijs en mr. ing. N.M. Keijser\*

### 1. Algemeen<sup>1</sup>

58

De relatie tussen partijen en deskundigen<sup>2</sup> in het letsel-schaderecht wordt beheerst door wet- en regelgeving, gedragscodes en een leidraad. Er zijn voorschriften voor de procedure van het deskundigenonderzoek vastgelegd in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Er is een Gedragscode voor gerechtelijk deskundigen in civielrechtelijke en bestuursrechtelijke zaken naast de door de letselbranche opgestelde Gedragscode Behandeling Letselschade (GBL) en de medische paragraaf bij de GBL. Daarnaast is er nog de Gedragscode Openheid Medische incidenten, betere afwikkeling Aansprakelijkheid (GOMA).<sup>3,4</sup>

Leidraden geven veelal een toelichting op de wettelijke regels, maar geven ook aanwijzingen over hoe een deskundige zich zou moeten gedragen. Alle genoemde documenten bevatten formele instructies en soms ook be-

perkingen. Over het algemeen kan worden gesteld dat deze documenten zijn geformuleerd vanuit de positieve instructie. Zij bevatten veelal 'verplichtingen voor de deskundige' of geven richting aan de procedure of de procedurele verrichtingen. Voor veel van de als gerechtelijke deskundige optredende professionals zijn bovendien gedragsregels van de eigen beroepsorganisatie van toepassing.<sup>5,6</sup> Naar de mening van de auteurs gaan regels betreffende de deskundigenbenoeming vóór op de procedurele regels van de beroepsorganisatie. De vaktechnische regels van de professional zijn altijd van toepassing.<sup>7,8</sup> Dit geheel aan regels en leidraden beoogt ethisch, correct en zorgvuldig handelen door de betrokkenen te bewerkstelligen. Wij merken echter op dat voor partijen zelf, dus de 'burgers' waarmee deskundigen te maken hebben, geen regels gelden. Althans geen formele. Voor de vertegenwoordigers van deze partijen, als dit advocaten zijn, gelden wel weer strenge beroepsregels om het ethisch handelen te waarborgen. Deze zijn door de Nederlandse Orde van Advocaten opgesteld en de handhaving ervan gebeurt door de lokale dekens. De situatie dat deskundigen zelf onjuist rapporteren of zich niet aan de gedragscode houden, wat ook leidt tot onbruikbare rapporten, valt buiten de scope van dit artikel.

\* Sascha Dalen Gilhuijs is directeur van de Stichting Advisering Bestuursrechtspreek (STAB). STAB adviseert de rechtbanken en de Afdeling bestuursrechtspreek over de technische aspecten in geschillen in de sfeer van het omgevingsrecht. Zij is lid van de Executive Committee van het Europese Expertise & Expert Instituut EEEI (Parijs). Nico Keijser CDPO is LRGD-geregistreerd gerechtelijk deskundige, hij is secretaris van het Landelijk Register van Gerechtelijke Deskundigen (LRGD) en vicepresident van het Europese Expertise & Expert Instituut EEEI (Parijs).

1 Dit artikel is een geactualiseerde bewerking van 'Gerechtelijke deskundigen onder druk gezet', Expertise en Recht 2022-3, p. 78-82.  
2 In dit artikel: zowel door een partij ingeschakelde deskundigen als door een scheidsrecht benoemde deskundigen. Waar 'hij' als aanduiding wordt gebruikt, wordt tevens een vrouwelijke deskundige bedoeld.  
3 Zie lrgd.nl/nl-nl/LRGD/Publicaties/Diverse-publicaties.  
4 <https://deletselschaderaad.nl/stichting-letselschade-raad/gedragscodes/gedragscode-medische-incidenten>.

5 Bijvoorbeeld de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants op [nba.nl/tools/hra-2017/?folder=5791](https://nba.nl/tools/hra-2017/?folder=5791).  
6 Zie voor voorbeelden lrgd.nl/beroepsorganisaties.  
7 De gedragsregels voor medici zijn onverkort van toepassing wanneer medisch deskundigenonderzoek wordt uitgevoerd.  
8 Wij gaan niet verder in op de samenloop of strijdigheid van gedragsregels. Dat is een separaat onderzoek waard.

## 2. De omgeving

Het is belangrijk dat deskundigen onderkennen dat zij hun werkzaamheden verrichten in een omgeving waarin partijen een geschil hebben dat zo zakelijk mogelijk moet worden benaderd. In alle gevallen is een correcte uitvoering van het onderzoek noodzakelijk. Een slecht uitgevoerd deskundigenonderzoek (bijvoorbeeld door onvoldoende of ontoereikend onderzoek) en een navenant slecht deskundigenbericht (bijvoorbeeld door het niet toepassen van hoor en wederhoor) in een civiel geschil leiden meestal tot financiële schade. In het strafrecht, waar het mogelijk gaat om vrijheidsbeperkende maatregelen, lijken de gevolgen verderstrekkend, in ieder geval voor individuen, die in dit geval meestal als verdachte zijn aangemerkt. De juiste werkwijze van de deskundige is noodzakelijk om te zorgen dat er vertrouwen is en blijft in de rechtspraak.

## 3. Interventies

In de situatie van een geschil dat voor de rechter ligt, is het evident dat partijen voor hun eigen belangen opkomen. Met alle middelen die zij en de raadslieden daartoe hebben. Dat heeft tot gevolg dat een door de rechter benoemde deskundige nauwgezet ‘in de gaten wordt gehouden’ bij het uitvoeren van zijn werkzaamheden. Hij moet daarmee kunnen omgaan. Hij kan – moet – door partijen worden aangesproken wanneer hij de wettelijke regels of gedragsregels niet volgt of zich niet houdt aan de instructies uit toepasselijke leidraden of instructies door de rechter opgedragen. Een op onjuiste wijze tot stand gekomen deskundigenrapport, of een rapport dat is gebaseerd op onjuiste gegevens, is immers voor de rechter onbruikbaar. Daar zijn partijen niet bij gebaat. In het onderzoek zijn de normaal zakelijke omgangsvormen gebruikelijk, aangevuld met het in het vakgebied gebruikelijke jargon. Dat hierbij soms ferme bewoordingen worden gekozen, hoort erbij. In een civiele casus kan zich dat bijvoorbeeld uiten in een bericht: ‘Ik verzoek de deskundige toe te lichten waarom niet wordt ingegaan op document ...’ of ‘Ik verzoek de deskundige om document a als bedrijfsvertrouwelijk te behandelen’. Berichten kunnen ook meer dwingend van aard zijn: ‘Ik eis dat ...’, ‘Ik geef u aan dat u moet ...’. Soms aangevuld met: ‘Ik wijs u er reeds nu op dat het hieraan niet voldoen zal leiden tot een door cliënt in te dienen tuchtklacht.’ Of ‘... dat cliënt u in een separate procedure aansprakelijk zal houden voor de geleden schade.’ Voor zover deskundigen rechtstreeks met benadeelden of partijen in geschil communiceren, zal de toon veelal wat minder zakelijk zijn. Het risico op overschrijding van de normen van zakelijke communicatie is dan wat groter. Het is aan de deskundige om op de juiste wijze te reageren op dit type berichten. De deskundige moet niet te lichtgeraakt zijn. De deskundige is eraan gewend dat partijen of advocaten soms taalkundig rake klappen uit-

delen. In het stadium van het onderzoek wordt een dreigement met tuchtklachten of aansprakelijkheid bij voorkeur genegeerd.

## 4. Conflicten horen bij het leven

Conflicten zijn normaal en horen bij de omgang tussen mensen. In verreweg de meeste organisaties krijgen medewerkers te maken met conflicten, met agressie en soms zelfs met geweld. Burgers zijn niet alleen mondiger dan vroeger, zij ervaren eerder onrecht, voelen sneller onmacht en hebben daardoor wellicht een korter lontje.

In april 2022 hebben het Landelijk Register van Gerechtelijke Deskundigen (LRGD), Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (STAB) en de Deelgroep ie-net ingenieur-deskundigen & bemiddelaars, onderdeel van de Belgische beroepsvereniging ie-net ingenieursvereniging, een enquête uitgezet. Voor Nederland werd deze enquête verstuurd naar alle deskundigen geregistreerd bij het LRGD, STAB, het Nederlands Register van Gerechtelijke Deskundigen (NRGD) en de Landelijke Deskundigheidsmakelaar (LDM) van de Nationale politie. In België hebben alle bij het Nationaal Register van Gerechtsdeskundigen (NRGD) van de Federale Overheidsdienst (FOD) Justitie geregistreerde gerechtsdeskundigen de enquête ontvangen. De enquête is verzonden aan ruim 3000 deskundigen in Nederland en België. De resultaten zijn gebaseerd op 693 respondenten die de enquête volledig invulden. In totaal 861 personen hebben informatie aangeleverd.

Samengevat gaf de enquête het volgende beeld: 47% van de deskundigen is weleens onder druk gezet, geïntimideerd, bedreigd of belaagd op grond van hun resultaat (40%), onpartijdigheid (25%), competenties (20%) en persoon van de deskundige (12%); 86% van de deskundigen laat dit hun werk niet beïnvloeden; 51% van de belaagde deskundigen ondervindt fysieke of psychische gevolgen; 30% van de deskundigen overweegt te stoppen met het werk als deskundige, 60% van de deskundigen denkt dat andere deskundigen onder druk worden gezet, geïntimideerd, bedreigd of belaagd.<sup>9</sup>

Dat de werkelijke cijfers vermoedelijk nog hoger zijn, maken we op uit de vele reacties die we ná het uitkomen van het onderzoek van deskundigen ontvingen. Deskundigen die zich niet herkenden in de vragen over onheuse bejegening en beïnvloeding en daarop hadden geantwoord daarmee niet te maken hebben gehad, of de enquête om die reden niet hadden ingevuld, gaven achteraf te kennen dat het ze wél was overkomen.

Na dit symposium is een werkgroep<sup>10</sup> opgericht die onderzoekt op welke manier deskundigen bewust kunnen

9 Meer informatie over de resultaten van de enquête op [www.lrgd.nl/LRGD/Publicaties/Bejegening-deskundigen](http://www.lrgd.nl/LRGD/Publicaties/Bejegening-deskundigen).

10 Aan deze werkgroep nemen deel het LRGD, het NIVRE, het NRGD en de Stab.

worden gemaakt wat beïnvloeding is en hoe ze zich daartegen kunnen weren.

## 5. Conflicten in de context van het werk van deskundigen

De rol van deskundigen in een gerechtelijke procedure kan van doorslaggevend betekenis zijn voor het verloop of de beslechting van het geschil. Dit geldt onverkort voor deskundigen die partijen bijstaan in de aanloop naar een geschil, wanneer die rapportage wordt gebruikt om het standpunt van die partij te onderbouwen. In het civiele recht kunnen de emoties en ook de bedragen hoog oplopen. Ontvang ik wel voldoende schadevergoeding voor het mij toegebrachte lichamelijke letsel? Ontvang ik wel een toereikende compensatie voor het verlies aan arbeidsvermogen? Maar ook de belangen in een bestuursrechtelijke procedure kunnen groot zijn. Wordt mijn lichamelijke beperking die mij hindert om te kunnen werken wel erkend? Daalt de waarde van mijn bezit als deze weg wordt doorgetrokken? Krijg ik een windturbinepark in mijn achtertuin? In alle zaken kunnen zowel partijen als hun vertegenwoordigers zich van allerlei technieken bedienen om de deskundige te beïnvloeden, te ontregelen of zelfs te intimideren.

Het ontregelen van de deskundige. Een advocaat nodigde de deskundige die een voor zijn cliënt onwelgevallig – maar ijzersterk en feitelijk juist – deskundigenbericht had opgeleverd uit om op zitting te komen. Daar stelde de advocaat een reeks van ‘verhelderende vragen’. De advocaat had vooraf informatie ingewonnen dat de deskundige schriftelijk sterk was maar mondeling minder vaardig. Hiermee bracht hij de deskundige in verwarring, waarmee zijn geloofwaardigheid werd aangetast.

Het begint vaak met het ter discussie stellen van de deskundigheid van de deskundige.<sup>11</sup> Dat gebeurt soms al vooraf of gedurende het deskundigenonderzoek, bijvoorbeeld via *social media*, maar ook in communicatie met de deskundige. Die uitingen kunnen variëren van zakelijk weergegeven negatieve opmerkingen tot en met grove beledigingen of zelfs strafrechtelijk ontoelaatbare uitingen. Ook op de zitting kunnen partijen ten overstaan van de rechter dergelijk gedrag vertonen. Hiermee wordt gepoogd zowel de deskundigheid van de deskun-

11 Dit voorbeeld betreft het bestuursrecht. In het civiele recht mogen partijen zich voorafgaande aan de benoeming uitlaten over de persoon van de deskundige. Wanneer partijen dat op de juiste wijze doen, kan van discussie over deskundigheid bij aanvang geen sprake meer zijn. Negatieve berichten later in het onderzoek of na het uitbrengen van het (concept) deskundigenbericht komen wel voor.

dige als de persoon van de deskundige te ondermijnen, met het oogmerk het oordeel van de rechter te beïnvloeden en/of de deskundige te ontregelen. Paradoxaal maar waar is dat hoe meer informatie de deskundige in de disclosure statement<sup>12</sup> geeft, hoe meer dit risico zich voordoet.<sup>13</sup> Daar waar de deskundigheid op zitting ter discussie wordt gesteld zal een deskundige altijd een goede repliek klaar moeten hebben of geoefend moeten zijn om uit een ‘frame’ te stappen waarin de partij hem probeert te vangen. Dit behoort tot de professionele rol van de deskundige op zitting. De rechter zal ingrijpen als partijen daarbij grenzen overschrijden. Als dat niet gebeurt, kan de deskundige daarom vragen. Hij is aanwezig om de rechter te informeren en niet om ten onder te gaan in een kruisverhoor of als persoon te worden aangevallen.

Op *social media* is het vooral wijs in deze gevallen te zwijgen. Als de kritiek echter (te) intimiderend van toon wordt, dan is het wel zaak dit te melden bij de opdrachtgever. Het kan zelfs zodanig grensoverschrijdende intimidatie zijn dat het noodzakelijk is om zelf rechtsmaatregelen te treffen.<sup>14</sup> Uiteraard kan de deskundige ook overwegen zijn opdracht terug te geven. Dit zal leiden tot vertraging in de afdoening van het geschil en leidt mogelijk tot discussie over betaling van de tot dat moment verrichte werkzaamheden.

## 6. Dreiging met tuchtklacht of aansprakelijkheid

Een dreiging met het indienen van een tuchtklacht of aansprakelijkstelling komt vaak voor. Dat kan al zijn in een vroeg stadium van het onderzoek, soms al bij het eerste contact van de advocaat met de deskundige. Bijvoorbeeld door voor te sorteren op de gewenste uitkomst van het deskundigenrapport: ‘Als de uitkomst van het onderzoek niet ..., dan ...’. Er zijn professionals die niet meer willen optreden als deskundige. In branches waar het indienen van een tuchtklacht relatief eenvoudig is,<sup>15</sup> en de deskundige sowieso maanden bezig is met de afwikkeling van een klacht, willen zij zich hieraan niet meer blootstellen. Deze ontwikkeling is zorgelijk, ook omdat het kan leiden tot tekorten aan deskundigen in bepaalde vakgebieden.

12 Een disclosure statement bevat informatie over de persoon van de deskundige, diens opleiding, werkervaring en publicaties. Zie hierover bijvoorbeeld: B.J. van Ettehoven, ‘De deskundige deskundige. Over registers en de “disclosure statement”’, O&A 2016/53.

13 Dit laat het belang van het geven van een adequate disclosure statement onverlet.

14 Het voeren van een kort geding om het staken en gestaakt houden van negatieve uitlatingen of beledigingen te vorderen, lijkt dan de aangewezen vorm. Hoe ernstig die uitingen ook zijn, het is beter te wachten tot dat het deskundigenbericht gereed is.

15 Bijvoorbeeld: de griffierechten voor het indienen van een klacht bij het medisch tuchtcollege bedragen slechts € 50 (zie [www.tuchtcollegegezondheidszorg.nl/wijzigingen/griffierecht](http://www.tuchtcollegegezondheidszorg.nl/wijzigingen/griffierecht)). Wij zijn ons ervan bewust dat er meer kosten zijn verbonden aan het indienen van een klacht.

Wij zijn ons er zeer van bewust dat het tuchtrecht een waardevol instrument is. Het wringt alleen dat het wordt ingezet gedurende de procedure van het gerechtelijk onderzoek, vaak om de deskundige te beïnvloeden. Daarnaast omdat dat kan leiden tot de beoordeling van dezelfde casus onder twee verschillende beoordelingskaders: dat van de civiele rechter en dat van de tuchtrechter. Het oordeel van de civiele rechter in de bodemprocedure dat het deskundigenbericht formeel juist is en dat de gedragscodes voor het optreden als gerechtelijk deskundige zijn gevolgd. En dat van de tuchtrechter in de tuchtzaak, die zou kunnen oordelen dat de professionele gedragscode niet is gevolgd of dat het bericht om vaktechnische redenen niet correct is.<sup>16</sup>

## 7. Herken het gedrag dat je tegenover je hebt

Om zo goed mogelijk om te kunnen gaan met alle vormen van beïnvloedend gedrag in de context van het werk van de gerechtelijk deskundige, is het om te beginnen belangrijk om te herkennen om welk gedrag het gaat. Wij baseren ons hierbij op het overzicht van de door Caroline Koetsenruijter beschreven gedragsvormen.<sup>17, 18</sup> Deze vormen sluiten goed aan bij de verschillende voorbeelden die hiervoor beschreven zijn, in de zin dat ze steeds een stapje verdergaand 'over de schreef' zijn.

Deskundigen komen in hun werk regelmatig *rationeel conflictgedrag* tegen; je bent het met elkaar oneens, maar er is nog steeds sprake van een normale dialoog. Een variant daarop is *gefrustreerd conflictgedrag*, deze variant herken je aan boosheid of onmacht. Het gedrag wordt niet meer primair gestuurd door de ratio maar door emoties. Het gedrag is niet zozeer gericht op de deskundige maar meer op de regels, de gebeurtenis, de overheid, enzovoort. Weer een variant daarop is het *manipulatief of instrumenteel conflictgedrag*. Dit gedrag wordt ingezet om de deskundige doelbewust onder druk te zetten om de uitkomsten naar zijn of haar hand te zetten. Het 'ontregelen' van de deskundige door hem of haar 'klein' of 'ondeskundig' neer te zetten is er een voorbeeld van. Vergeet nooit dat het 'instrumentele type' macht probeert uit te oefenen die het vaak helemaal niet bezit en alleen maar probeert jou onder druk te zetten. Bedenk dat ze jou nodig hebben om hun zaak goed aan de rechter voor te kunnen leggen. Als laatste vorm kennen we *psychopathologisch conflictgedrag*. Dit is

gedrag dat verwarde personen vaak vertonen en laten we in deze context buiten beschouwing.

## 8. De-escalatie

Over het algemeen kunnen deskundigen omgaan met deze vormen van gedragingen door gebruik te maken van verschillende technieken voor de-escalatie.<sup>19</sup>

Bij het rationeel conflictgedrag werkt de aanpak LSD goed:

- Luisteren;
- Samenvatten;
- Doorvragen.

Dit is een vaardigheid die gerechtelijk deskundigen in hun onderzoek vrijwel altijd toepassen, maar het is in het bijzonder van belang als er sprake is van verharding in de discussie. De belangrijkste competentie bij conflictoplossing is luisteren. En écht goed luisteren is moeilijk. We zijn snel afgeleid doordat we al weten wat de ander gaat zeggen of we willen graag zelf weer wat zeggen. Toch moeten we onszelf dwingen goed te luisteren. Het vervolgens samenvatten ordent het gesprek en je kunt checken of je het goed hebt begrepen. Ook geeft het de ander een gevoel gehoord te zijn en serieus genomen te worden. Doorvragen daarna brengt je tot de kern van de zaak en je toont interesse in het belang of het standpunt van iedere partij. Deze technieken zijn dus niet alleen nuttig voor grondig veldonderzoek maar werken tegelijkertijd de-escalerend en kunnen conflictgedrag afzwakken of zelfs voorkomen.

Bij het gefrustreerd conflictgedrag, waarbij de emoties een rol spelen, is het HEV-model een werkbaar middel om te de-escaleren.

- Herken de emotie.
- Erken de emotie.
- Verken de emotie.

Luister goed naar de emoties en geef aandacht zonder zelf te praten. Bij het erkennen van de emotie helpt het om samen te vatten wat de partij heeft gezegd of de laatste zin te herhalen. Het is effectief om de partij te laten merken dat je echt hebt geluisterd in plaats van te overtuigen of tegen te spreken.

Bij instrumentele manipulatie is regelmatig sprake van grensoverschrijdend gedrag. Door op tijd een grens te stellen, kan de deskundige leidend gedrag vertonen en is deze vriendelijk duidelijk naar de ander. Dat werkt de-escalerend, omdat de deskundige glashelder is en de ander een instructie geeft.

Voorbeeld in drie stappen:

- Benoem concreet dat wat de ander zegt of doet, grensoverschrijdend is: 'Ik hoor dat u zegt dat ik zit te liegen'.
- Benoem wat je van dat gedrag vindt: 'Ik ben daar niet van gediend.' of 'Ik vind dat vervelend.'

16 Voor die gevallen waarin de tuchtzaak eerder is afgewikkeld: volgens vaste rechtspraak dient de civiele bodemrechter als hij afwijkt van het oordeel van de tuchtrechter, dat gedegen te motiveren. Zie bijv. ECLI:NL:HR:2017:2452, r.o. 3.3.2.

17 Caroline Koetsenruijter is trainer, mediator en jurist. Ze heeft autoriteit op het gebied van conflictantering en is auteur van het boek *Jij moet je bek houden* uit 2020 en *Agressieparadijs* uit 2021, beide van S2Uitgevers.

18 Gebaseerd op *Jij moet je bek houden*, hoofdstuk 3 van Caroline Koetsenruijter.

19 Gebaseerd op *Jij moet je bek houden*, hoofdstuk 4 van Caroline Koetsenruijter.



- Benoem wat jij wilt: ‘Ik wil dat u hiermee ophoudt.’

Als dit niet werkt, kan nog gebruikgemaakt worden van een vierde stap:

- Geef de negatieve en positieve consequentie aan: ‘Als u doorgaat, dan stopt dit gesprek en maak ik er melding van bij de rechtbank. Als u ophoudt, kunnen we verder met het gesprek. De keuze is aan u’. Voer dit vervolgens consequent uit als de partij niet stopt.

In een geval waarin een advocaat ongefundeerd deskundigen beschuldigde van liegen, bewust verdraaien van feiten en van samenspannen met de andere partij heeft de werkgever van de deskundige de advocaat daarop aangesproken. Dat gesprek is in een verslag vastgelegd en is ter hand gesteld aan de rechter die de deskundige had benoemd.

## 9. Aanbevelingen voor de praktijk

Vóór alles moeten deskundigen zoals eerder gezegd zelf bekend zijn met de eisen die worden gesteld aan het optreden als gerechtelijk deskundige.

Deskundigen hebben in toenemende mate te maken met tegenwerking, negatieve bejegening en intimidatie. Als zij zich daarvan bewust zijn, is dat al een gedeelte van de oplossing. Herken het gedrag, pas de juiste technieken toe en stel grenzen aan het optreden van partijen en advocaten die het deskundigenonderzoek frustreren. Deskundigen kunnen door intervisie meer alertheid ontwikkelen voor het herkennen van situaties die grensoverschrijdend zijn. Dat is erg belangrijk voor een goede rechtspleging.

In gevallen waarin de negatieve bejegening ontoelaatbaar is (of door de deskundige ontoelaatbaar wordt geacht) is vermelding daarvan in het deskundigenbericht in ieder geval aan de orde.<sup>20</sup> Het toevoegen van een paragraaf ‘Procedurele communicatie met partijen’ aan bijvoorbeeld het hoofdstuk ‘Inrichting van het Onderzoek’ of ‘Hoor en wederhoor’ lijkt daarvoor de aangewezen plek.<sup>21, 22</sup> Door dat te doen, kan de rechter hiermee rekening houden.

De ethisch correct werkende deskundige wordt in het werk helaas wel eens gehinderd door anderen die het minder nauw nemen met ethische normen. Voor zover dat beroepsbeoefenaren zijn, is dat mogelijk formeel aan te pakken. Voor zover dat partijen zélf zijn, helpt een verhoogd bewustzijn bij deskundigen en een handelingsperspectief tegen een ontoelaatbare beïnvloeding van diens deskundig oordeel.

Met dit artikel hebben wij gepoogd bewustwording te bewerkstelligen bij deskundigen over het aspect van onheuse bejegening en beïnvloeding en bieden we een aanzet tot handelingsperspectief.

Ten tijde van het schrijven van dit artikel vindt overleg plaats met het Ministerie van Justitie en Veiligheid. In dit overleg deelt de genoemde werkgroep ervaringen van de juridische beroepsgroepen en onderzoekt het ministerie wat het kan bijdragen aan de oplossing van het groter wordende probleem van overschrijding van de grenzen van ethiek.

20 Voor het civiele recht bijvoorbeeld art. 3.4 van de Gedragscode: ‘De deskundige meldt iedere relevante beïnvloeding of poging daartoe bij de uitvoering van de opdracht onverwijld schriftelijk aan de opdrachtgever, ook als de beïnvloeding of poging daartoe uitgaat van de opdrachtgever. De deskundige neemt bedoelde melding op in het verslag.’ Voor het strafrecht art. 11.4 ‘Meld iedere van belang zijnde (poging tot) beïnvloeding van de uitvoering van uw opdracht.’ Voor het bestuursrecht (althans de STAB) art. E.2: ‘De deskundige meldt bij zijn leidinggevende iedere onrechtmatige beïnvloeding of poging daartoe bij de uitvoering van de opdracht.’

21 Deze verwijzing binnen het civiele recht als gebruik wordt gemaakt van het Model Deskundigenbericht.

22 Bij voorkeur wordt gebruikgemaakt van het LRGD Model Deskundigenbericht zoals gepubliceerd op de website van het LRGD: [lrgd.nl/nl-nl/LRGD/](http://lrgd.nl/nl-nl/LRGD/)

Publicaties/Diverse-publicaties. De toelichting op die wijziging door het LRGD is gegeven in voetnoot 1 in dat document.